

The image features a man with a surprised expression, wearing a brown hat and a white shirt, peering through a jagged hole in a wall. The wall is painted with a textured, abstract pattern of yellow and purple. In the top left corner, the logo 'MKD' is displayed in a bold, white, stylized font. Below the logo, the text 'Kazalište Marina Držića' is written in a smaller, white, sans-serif font. In the bottom right corner, the name 'LUKO PALJETAK' is written in a bold, white, sans-serif font. At the bottom center, the title 'ŠMIGALOVE FURBARIJE' is written in a large, bold, white, sans-serif font.

MKD

Kazalište Marina Držića

LUKO PALJETAK

ŠMIGALOVE FURBARIJE

Luko Paljetak

**ŠMIGALOVE
FURBARIJE**

frančezarija
prema Molièreu

premijera:
28. ožujka 2015.

**M
K D**

Luko Paljetak
ŠMIGALOVE
FURBARIJE

frančezarija prema Molièreu

Redatelj:
Joško Juvančić

Scenograf:
Marin Gozze

Kostimografkinja:
Ivana Bakal

Skladateljica:
Paola Dražić Zekić

Slikar:
Mišo Baričević

Inspicijentica:
Anita Bubalo

IGRAJU:

Šmigalo

Branimir Vidić

Gabro Grintalo

Zdeslav Čotić

Klemo Karkašina

Boris Matić

Oracija

Marjan Nejašmić - Banić

Leandro

Hrvoje Sebastijan

Silvo

Edi Jertec

Ortencija

Glorija Šoletić

Belinda

Nika Burđelez

Mare Zvrčoka

Izmira Brautović

Baldo Britvulin

Davor Erceg

Fakini

Igor Knezović i Josip Volarić

Matko Sršen
DUH
DUBROVNIKA
U ŠMIGALOVOJ
VREĆI

Odavno je poznato, ponekad se o tome govori i u školskim programima, kako je veliki teoretičar i priznati zakonodavac pjesničke umjetnosti francusko-ga klasicizma Nicolas Boileau bio više nego razočaran *Skapenovim spletkama* tvrdeći da se u Skapenovoj vreći izgubio genijalni duh tvorca *Mizantropa* (*L'Art poétique*, 1672). S tristo četrdeset i tri godine zakašnjenja i da, istodobno, zaobiđem bezbrojne vrlo učene rasprave, usudio bih se tvrditi suprotno: nema u *Mizantropu*, *Tartuffeu* i *Don Juanu* zajedno toliko Molièreova komičkoga duha koliko u toj Boileauu omraženoj Skapenovoj vreći. Iz nje, a ne iz velikih Molièreovih komedija, koje su uglavnom *tragedije ideja* odjevene u sjajno komičko ruho, razvio se poslije specifično francuski kazališni humorizam, od Lesagea do A. Dumasa sina i Augiera, pariškog bulevar-kazališta i vodvilja i nenadmašnih komediografa, poput Eugènea Labichea i Georges Feydeaua, a iz iste vreće daleko su se otkotrljali i tata i mama Ubu i sama Čelava pjevačica.

Pitanje je: što znači nama danas, u Dubrovniku 2015. taj duh iz *Skapenove vreće* (tradicionalni naziv ključne, tzv. *skandal-scene*, u Molièreovoj komediji *Les Fourberies de Scapin*, 1671)?

Sačuvaj me Bože brzopleta, a osobito učena odgovora na važno pitanje, i to na margini kazališne ceduljice! Uostalom, pravi odgovor odavno smo dobili, možda i više puta, a sigurno u trenutku kad je mladi Joško Juvančić, na ovoj istoj sceni, početkom šezdesetih godina prošloga stoljeća, postavio Šehovićeve *Dubrovački škerac*.

Pod novim ravnateljem Antom Vlahinićem okrenuli smo se istraživanju mogućih kazališnih odgovora iz prebogate dubrovačke dramske prošlosti, odgovora kakve su u svoje vrijeme moćno davali Držić, Gundulić, Palmotić, Tudišević, Stulić, Vojnović, svjesni da se oni ne nalaze u pukom ponavljanju starih naslova, nego da se možda mogu pronaći u suvremenom dramskom pismu *na dubrovačku*, u sukladnosti s pismom i mišljenjem koje su nam namrli naši *antenati*.

Shakespeare i Molière odavno su postali dubrovački pisci; Shakespeare uglavnom zahvaljujući nekadašnjim, sretnijim razdobljima Ljetnih igara. Molière je tu još od Tudiševića i njegove slavne Družine Zamršenijeh iz prve polovine 18. stoljeća. Počeli smo sa Shakespeareom, koji je progovorio *na dubrovačku* (*Na sveta tri kralja*), sad je red da nam se i Molière vrati, nakon gotovo trista godina. Zanimljivo: Tudizi i družina preradili su sve značajnije Molièreove komedije, njih dvadeset tri, ispustivši jedino *Skapenove spletke*, za što je po svoj prilici bio presudan u ono vrijeme još vrlo jak utjecaj slavnoga Boileaua, kojega i sam meštar Tudisi izravno navodi u rukopisnom obraćanju Štiocu, prije teksta komedije *Misanthrop: Glasoviti Boelo u svomu nauku od poezije reko je da u vreći od Škapina nije mogo razaznat autora od Mizantropa*.

Zamolili smo najboljeg dubrovačkog suvremenog pjesnika Luka Paljetka da preradi *na dubrovačku Skapenove spletke* i tako smo dobili *Šmigalove furbarije*. Neću reći da prijevod na hrvatski standard nije dobar, ali kroz Paljetkov jezik Frančezi postaju Dubrovčani, tipični likovi prepoznatljivi i konkretizirani, a radnja komada posve naša, domaća. A ta je moćna jezična konkretizacija likova, radnje i prostora, ono za čim teatar žudi – tek kada to dobijemo u ruke, onda mi, kazališni ljudi, možemo nešto napraviti i s duhom i s mišljenjem. Usporedimo samo nekoliko rečenica s početka komedije:

SCAPINOVE VRAGOLIJE

OCTAVE: Ah, žalosna je to vijest zaljubljenom srcu. Ne znam što ću, kud bi se okrenuo. Dakle si; Silvestre, ovaj čas dočuo u luci, da mi se otac vraća.

SILVESTRE: Tako je.

OCTAVE: Da dolazi upravo jutros?

SILVESTRE: Upravo jutros.

OCTAVE: Da dolazi s namjerom da me ženi?

SILVESTRE: Da ženi.

OCTAVE: S kćerkom gospodina Geronta?

SILVESTRE: Da, s njegovom.

ŠMIGALOVE FURBARIJE

ORACIJO: O, tremende novitati za inamurano srce! O, krudela fortune, koji mi dolor zadavaš! Ti si, Silvo, čuo u portu da dohodi moj ćaće?

SILVO: Jes.

ORACIJO: Da će danaske ujutro arivat?

SILVO: Jes, danaske ujutro.

ORACIJO: Da dohodi s intencijunom da konkludam matrimonijo?

SILVO: Jes.

ORACIJO: Š ćerkom gospara Karkašine?

SILVO: Jes, džusto š njom.

Uživam u svakoj Paljetkovojoj rečenici i sretan sam kao malo dijete jer vidim da i danas možemo stvarati sjajne komedije *na dubrovačku*.

Još smo tu, što bi rekao gospar Ivo.

Istodobno, svjestan sam da su posljednjih trideset godina pomrli gotovo svi koji su potpuno razumjeli rečenice i fraze, talijanizme i dubrovčanizme kojima su *Šmigalove furbarije* ispisane. Je li to razlog da okrenemo leđa dubrovačkom nasljeđu? Smijemo li mlade naraštaje, kojima je ponekad, iz razumljivih razloga, bliži engleski nego ovaj naš dubrovački, ostaviti same s Držićem, Gundulićem, Tudiševićem pa čak i s Vojnovićem, kao s nekim *antikim* likovima iz muzeja, koji im se obraćaju jezikom što ga malo tko još živ govori?

Mi se u Dubrovniku, hvala Bogu, nikada nismo slagali sami sa sobom. I u davnijem vremenima postojali su *Frančezi* i *Španjuli*, potom *Salamankezi* i *Sorbonezi* kod vlastele, a *lazarini* i *antunini* u našijeh pučana (pitajte gospara Vekarića!), pa *frankofili* i *rusofili*, *austrofilii* i *slavenofili*, zatim *Hrvati*, *Srbi* i *Jugoslaveni*, *komunisti* i *antikomunisti*, tobože *napredni* i *tobožnja reakcija*, pa na finalu *ovi* i *oni*, pa što? Ali, pismo i misao *na dubrovačku* uvijek su nam svima bili zajednički i na tom se pismu pisala književnost u Dubrovniku, koju smo tada, za prošastijeh vremena, često nazivali i *naškom*, kao što smo i jezik najčešće zvali *naškim*. Pri tom je kancelarija Republike govorila i pisala talijanski i latinski, a uz hrvatsku književnost mnogi su pisci stoljećima pisali i na latinskom i na talijanskom.

Pišem na standardu i mislim hrvatski, ali dok sam živ neću prestati pisati i misliti i *na dubrovačku*.

Zato mi se čini da je ovog trenutka, u ovom Kazalištu Marina Držića, duh cijeloga Dubrovnika u *Šmigalovoj vreći*. Uzmi ili ostavi!

To govorim posebice mlađem naraštaju Dubrovkinja i Dubrovčana. Ukoliko zapustite pisanje i mišljenje *na dubrovačku*, a to se posljednjih desetljeća sve više događa, to će biti vaš izbor. Dubrovnik će uvijek biti ono što vi budete.

Ako se i to dogodi, pitam se: tko u tom slučaju ide boljim putem; mi stariji koji s blagom (ili s teretom) prošlosti idemo *via Boninovo* ili vi koji punim plućima stupate u život?

Matko Sršen

Branimir Vidić

Zdeslav Čotić

Boris Matić

Marjan Nejašmić - Banić

Hrvoje Sebastijan

Edi Jertec

Glorija Šoletić

Nika Burđelez

Izmira Brautović

Davor Erceg

Igor Knezović

Josip Volarić

nakladnik
Kazalište Marina Držića

za nakladnika
ravnatelj Ante Vlahinić

fotografije
Željko Tutnjević

dizajn programske
knjižice i tisak
ALFA-2 d.o.o.

naklada
200 primjeraka

Baldo Dužević (voditelj stolarske radionice),
Jelka Grljević (voditeljica krojačke radionice),

Anka Vlahinić (krojačica),

Asim Arslanagić (majstor pozornice),

Mario Capursi (majstor tona),

Silvio Giron (majstor rasvjete),

Manuela Kavain (šminkerica)

Stela Đurović (rekviziterka / garderobijerka),

Šemsa Mrčela (frizerica)

Stijepo Prčan (finalizator dekora),

Dragan Pantović (tehničar tona i rasvjete),

Milena Limov (garderobijerka),

Krešimir Ferizović i Borivoje Ljubojević (opsluživači pozornice)

web stranica:
www.kazaliste-dubrovnik.hr

e-mail adresa:
kmd@kazaliste-dubrovnik.hr

ulaznice:
blagajna@kazaliste-dubrovnik.hr
020 / 321 – 088

**M
K D**

Kazalište Marina Držića